

Nationaal Toekomstbeeld Fiets 2040

Geachte (kandidaat-)Statenleden,

In Nederland zetten de gezamenlijke overheden, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en kennisinstituten zich, verenigd in de [Tour de Force](#), in om een krachtige impuls te geven aan het fietsgebruik. Daarvoor hebben ze samen het [Nationaal Toekomstbeeld Fiets](#) opgesteld, met wensen voor de aanleg en verbetering van doorfietsroutes, van fietsparkeervoorzieningen bij stations, bij bushaltes en bij OV-hubs. In 2023 wordt op basis hiervan per landsdeel, door provincies samen met het Rijk, toegewerkt naar een gezamenlijke meerjarige Uitvoeringsagenda Fiets.

Fietsen loont! Nederlanders fietsen steeds meer en steeds verder. En dat is een goede zaak want:

- Fietsen is ruimtebesparend en verbetert de leefomgeving. Een groter fietsaandeel is noodzakelijk voor het slagen van de binnenstedelijk woningbouwopgave.
- De (elektrische) fiets zorgt ervoor dat voorzieningen als scholen en winkels ook vanuit de kleine kernen bereikbaar blijven.
- De fiets is een onmisbare schakel voor openbaar vervoer: bijna de helft van de treinreizigers en een groeiend aantal busreizigers komt op de fiets.
- Fietsen draagt bij aan de gezondheid van mensen (o.a. voorkomen obesitas en diabetes, lager ziekteverzuim).
- Fietsen is een ontspannende vrijetijdsbesteding en kent veel sportieve beoefenaars.
- Fietsen draagt bij aan toerisme en de regionale economie.
- De fiets is een laagdrempelig, voordelig en praktisch vervoermiddel dat mensen helpt om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij.
- Fietsen draagt bij aan CO2-reductie, schone lucht en minder geluidsoverlast.
- Fietsvoorzieningen, zoals doorfietsroutes en fietsparkeervoorzieningen, zijn relatief goedkoop en kosteneffectief.

Provincies hebben al veel gedaan ter bevordering van het fietsverkeer. Met het Nationaal Toekomstbeeld Fiets willen we daar de komende jaren, samen met het Rijk, een extra impuls aan geven. We hebben er alle vertrouwen in dat ook de nieuwe Staten in uw provincie hier de schouders onder gaan zetten.

Provincie Noord-Holland

In de afgelopen periode heeft de provincie Noord-Holland ongeveer € 10 miljoen per jaar geïnvesteerd in de fiets. Er is gewerkt aan doorfietsroutes, bijvoorbeeld tussen Haarlem en de IJmond, de verkeersveiligheid van fietspaden langs provinciale wegen. Verder is er voor miljoenen aan subsidie verstrekt aan gemeenten om fietsknelpunten op te lossen – voor de realisatie van doorfietsroutes zijn de provinciale bijdrages flink verhoogd tot wel 90% van de uitvoeringskosten. Ook worden Noord-Hollanders gestimuleerd vaker de fiets te pakken; via werkgevers en bijvoorbeeld via het Programma Doortrappen.

In 2022 hebben Provinciale Staten de Actieagenda Actieve Mobiliteit vastgesteld die de ambitie voor de komende jaren uiteengezet heeft. De Actieagenda is gebaseerd op het Regionaal Toekomstbeeld Fiets - een samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam en provincie Flevoland. Ook de benodigde middelen voor het realiseren van de fietsambities zijn in beeld gebracht – maar deze zijn nog niet in de provinciale begroting verankerd. Voor een nieuwe Staten ligt er een belangrijke taak om hieraan invulling te geven.

Nationaal Toekomstbeeld Fiets 2040

Bijdrage fiets aan maatschappelijke opgaven

Gezondheid

Fietzers zijn productiever, gelukkiger en minder vaak ziek. **Regelmatische fietsers voelen zich fitter en verzuimen minder. Wie dagelijks naar het werk of naar school fietst, werkt automatisch al aan zijn of haar gezondheid.** Fietsen is daarnaast een gezonde en ontspannende vrijetijdsbesteding. En een groeiend aantal fietsers pakt de racefiets of de mountainbike voor een sportieve ronde. Fietsgebruik is dan ook een belangrijk manier om te ontspannen en te sporten.

Klimaat en duurzaamheid

Fietsen is een klimaatneutrale vorm van mobiliteit. **Meer fietsen en minder autogebruik levert directe milieuwinst op. Nu is ongeveer de helft van alle autoritten korter dan 7,5 kilometer. Dit zijn ritten die prima met de fiets te maken zijn.** En met de elektrische fiets zijn ook ritten tot 15 kilometer prima te doen. Een modal-shift op dit punt levert fors minder uitstoot op van CO₂, stikstof en fijnstof.

Een inclusieve samenleving

De fiets is een laagdrempelig, voordelig en praktisch vervoermiddel dat mensen helpt om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Zelfs in ons land, met ruim meer fietsen dan inwoners, zijn er groepen mensen die niet beschikken over een fiets of die niet of nauwelijks hebben geleerd om te fietsen. Als ze geen alternatief vervoermiddel hebben, hebben ze meer moeite om werk te vinden.

Woningbouw- en verstedelijking

In tien jaar tijd moeten in Nederland een miljoen nieuwe woningen worden gebouwd. Dat vergt niet alleen ruimte, het leidt ook tot meer mobiliteit in onze steden. **Een verplaatsing met de fiets, al dan niet in combinatie met hoogwaardig OV, is efficiënt en ruimtebesparend.** OV en fiets hebben twintig tot dertig keer minder ruimte nodig dan de auto. Voor aantrekkelijke woongebieden en economisch sterke regio's is de fiets onmisbaar.

Mobiliteit in landelijk gebied

In minder dicht bevolkte gebieden, spelen andere opgaven. Hier verdwijnen juist voorzieningen en staan lokale en regionale OV-verbindingen onder druk. **De fiets, en met name de elektrische fiets in al haar vormen, zorgt ervoor dat mensen voorzieningen als scholen en winkels kunnen blijven bereiken.** Bovendien maken veel Nederlanders graag een recreatieve fietstocht. Maar ook buitenlandse toeristen. Fietsen is daarmee belangrijk voor het toerisme en de regionale economie.

Bereikbare en leefbare steden

De bereikbaarheid en leefbaarheid van steden staat onder druk door verder groeiend autobezit. Gelukkig gebeurt in veel steden nu al meer dan 40% van de verplaatsingen per fiets. Fietsen en de combinatie fiets-OV spelen bovendien een belangrijke rol voor verplaatsingen naar de stad en tussen steden. Ook de komende jaren verwachten we een verdere groei van het fietsgebruik. **Door deze groei van het fietsgebruik mogelijk te maken, kunnen we ervoor zorgen dat steden bereikbaar en leefbaar blijven.**

Feiten over fietsen*

We fietsen veel:

- Nederland is **nummer 1 in fietsbezit en fietsgebruik** in de wereld.
- We beschikken over meer fietsen dan mensen: 23 miljoen fietsen op 17 miljoen mensen.
- Meer dan een kwart (28%) van alle verplaatsingen wordt per fiets afgelegd.** Binnen veel steden ligt het fietsaandeel hoger, tot wel 50%.
- Ongeveer 18% van de fietsverplaatsingen gaat met een elektrische fiets. Van de afgelegde fietskilometers gaat 26% per elektrische fiets.
- De gemiddelde afgelegde afstand met een gewone fiets is 3,6 km. Met een elektrische fiets is dit 5,9 km.
- We gebruiken de fiets voor allerlei doeleinden.** We fietsen het vaakst voor onderwijsgerelateerde verplaatsingen (52%). We fietsen het verst voor recreatieve doeleinden (gemiddeld 5,3 km). De kortste ritten zijn naar de winkel en naar de trein, bus of metro.
- Ongeveer 27% van alle werkenden gebruikt de fiets voor de woon-werkreis.** Van de werkenden die binnen 5 km van het werk wonen, gaat maar liefst 55% per fiets.
- Aan de woningzijde gebruiken reizigers **bij ongeveer 43% van de trein-verplaatsingen de fiets als voor- of natransport.**

En er is potentie voor groei:

- Een derde van de autoverplaatsingen** is korter dan 5 km.
- Bijna de helft (47%) van de autoverplaatsingen is korter dan 7,5 km en 64% is korter dan 15 km.
- Voor verplaatsingen tot 7,5 km gebruikt 34% van de Nederlanders de auto** en 38% de fiets.

* Bron: Fietsfeiten: nieuwe inzichten, Kennisinstituut voor Mobiliteit, 2020.